

Kurzusleírás (tematika)

Kurzus címe: Szaktörténeti stúdiumok (bútortörténet, építészettörténet) 1. - Alapozó				
Kurzus oktató(k) neve és elérhetősége: Hartmann Gergely hartmann.gergely@mome.hu				
Kód: B-EP-103-É	Kapcsolódó tanterv (szak/szint):	A tantárgy helye a tantervben (szemeszter):	Kredit: 5	Tanóraszám: Egyéni hallgatói munkaóra:
Kapcsolt kódok:	Típus: (szeminárium/előa dás/gyakorlat/konz ultáció stb.)	Szab.vál-ként felvehető-e?	Szab.vál. esetén sajátos előfeltételek:	
A kurzus kapcsolatai (előfeltételek, párhuzamosságok):				
A kurzus célja és alapelvei: Kronologikus és/vagy tematikus szempontok mentén tekintjük át a nyugati világ építészettörténetét a legkorábbi épített emlékektől a gótika végéig. A kulcsemlékek tárgyalásával egyidejűleg kiemelt hangsúlyt fektetünk a társadalmi, gazdasági, (geo)politikai, kulturális és technológiai, vallástörténeti, valamint klimatikus és természettörténeti körülményekre. A hazai alkotásokat a nemzetközi trendekkel párhuzamosan tárgyaljuk. Érdeklődésünk egyik fókusza a történeti építészet hatása a mai építészetre és gyakorlati tervezői tevékenységünkre. A régi és kortárs építészet találkozása, valamint a műemlékvédelem szempontjai is hangsúlyosan szerepelnek a félévben. A tanórai előadásokat egy-két külső helyszíni óra, kirándulás teszi teljessé.				
Tanulási eredmények (fejlesztendő szakmai és általános kompetenciák):				
Tudás: A kurzust elvégző hallgató ismeri az adott építészettörténeti korszakok hazai és nemzetközi kulcsemlékeit, alkotóit, építészeti folyamatait, amelyeket társadalmi, gazdasági, (geo)politikai, kulturális és technológiai, vallás-, klíma- és természettörténeti kontextusban tud értelmezni. Ismeri az egyes korszakokra jellemző alapvető formai, szerkezeti és téri szerkesztéseket. Tisztában van a műemlékvédelem alapvető történetével, az idők során változó elveivel.				
Képesség: Képes az alapvető formai, szerkezeti és téri szerkesztés alapján önállóan felismerni és elemezni alkotásokat, azokat történeti kontextusba helyezni, jelenkori fontosságukat felmérni. További kutatói, elméleti munkája során képes a kurzuson tanultakra építeni, az itt tanult horizontális tudást vertikálisan egy-egy témában elmélyíteni. Ezek folyamányaként képes a gazdag történeti építészeti örökség legfőbb értékeinek felismerésére, megőrzésére gyakorlati/tervezői munkája során. Képes az épített örökség védelme érdekében adott esetben szakmailag kompetensen fellépni.				
Attitűd: Felismerte a történeti építészeti alkotások, az épített örökség alapvető fontosságát, amelyet tervezői munkájában is kamatoztat. Hozzáállása alaposan mérlegelő, döntései szakmailag releváns tudáson, konzekvens elemzésen és érvrendszeren alapulnak. Elkötelezett a hazai műemlékek és általában az épített örökség megóvásában is. Törekszik a jelen ökológiai szempontjainak érvényesítésére, amelyet képes összeegyeztetni az építészet értékvédelmével.				

Autonómia és felelősségvállalás:

Elkötelezett a téma iránt, amely az órai aktív jelenlétben és munkában is megnyilvánul. Véleményét megalapozottan és az órán tanultak alapján önállóan alkotja meg, önálló szempontokkal járul hozzá a téma kortárs diskurzusához. Adott esetben az órán kérdez, véleményét kulturált és az óra keretei által lehetővé tett módon kifejezi, ha ennek szükségét látja.

A kurzus keretében feldolgozandó témakörök, témák:

A historiográfia alapjai. Az építészet és a városépítészet kezdetei: Mezopotámia, Egyiptom, Hellasz és Róma. A kereszténység és építészetének felemelkedése: Ravenna, Karoling-korszak, a monostorok időszaka. Gótika: a város újjáéledése.

Tanulásszervezés/folyamatszervezés sajátosságai:

1	Bevezetés	Ismerkedés, bemutatkozás. Historiográfiai és módszertani bevezetés.
2	Az építészet kezdetei. A kunyhótól a városig	Monolitikus építészet,
3	A városépítészet kezdetei, a város mint a társadalom tükörképe	Mezopotámia, Kis-Ázsia és a Közel-Kelet városai
4	Egyiptom építésze	
5	A görög építészet I.	Görögország felemelkedése A görög templom
6	A görög építészet II.	poliszok és társadalom, Athén
	Római építészet I.	Külső helyszín: Aquincum Múzeum
7	Római építészet II.	
8	Középkor I. – Róma után: a kereszténység győzelme	koraközépkor. A Római birodalom bukása. Ravenna, Nagy Károly. Róma újjáéledése
9	Középkor II. – a szerzetesség és a városok felemelkedése	monostor, kolostor és a város újjáéledése
10	Középkor III.	A város és katedrálisa: a gótika
11	Középkor IV.	Gótika II. Az itáliai humanizmus ébredése

A hallgatók tennivalói, feladatai:

- Aktív órai jelenlét, pontos érkezés.
- Részvétel a külső helyszínekre szervezett alkalmakon.
- Felkészülés a szóbeli vizsgára a félév közben kiadott tételekből.
- Részvétel a szóbeli vizsgán.

A tanulás környezete: (pl. tanterem, stúdió, műterem, külső helyszín, online, vállalati gyakorlat stb.)
Tanterem és külső helyszín.

Értékelés:

(Több oktató és oktatónként külön értékelés esetén oktatónként megbontva)

Teljesítendő követelmények:

Értékelés módja: (milyen módszerekkel zajlik az értékelés {teszt, szóbeli felelet, gyakorlati demonstráció stb.})

Az értékelés szempontjai (mi mindent veszünk figyelembe az értékelésben):

Az órai jelenlét rendszeressége és minősége. A kiadott épületelemzés határidőre való beadása, az órán kiadott szempontok érvényesítése a szövegben. A beadandóban a tartalmi mellett, nyelvi, stilisztikai és tipográfiai szempontok is fontosak. és A félévzáró vizsgán vagy prezentáción egyedül vagy csapatban számot ad a félév során szerzett tudásáról, egy adott témában saját mini-kutatást végezve tárgyja az órán elhangzottak alapján felépített tudását. A prezentáció tartalma mellett annak megvalósítása és formai minősége is az értékelés része.

Az érdemjegy kiszámítása (az egyes értékelt követelmények eredménye hogyan jelenik meg a végső érdemjegyben? {pl. arányok, pontok, súlyok}):

Órai aktív jelenlét: 40%, félév végi vizsga vagy prezentáció: 60%

A kettő közül bármelyik rész elégtelenül teljesül, nem adható érdemjegy.

Kötelező irodalom:

Az ajánlott irodalmakból a félév során kiadott részletek.

Ajánlott irodalom:

Benevolo Leonardo. 1994. *A város Európa történetében*. Budapest: Atlantisz Könyvkiadó.

Bierbauer Virgil. 2004. *A magyar építészet története*. Máriabesnyő – Gödöllő: Attraktor.

Calder, Barnabas. 2022. *Architecture: From Prehistory to Climate Emergency*. Published in paperback. A Pelican Book 39. London: Pelican.

Duby, Georges. 1984. *A katedrálisok kora*. Budapest: Gondolat.

Jantzen, Hans. 1989. *Francia gótikus székesegyházak*. Budapest: Corvina.

Kostof, Spiro. 1995. *A History of Architecture*. Oxford University Press.

Mumford Lewis. 1985. *A város a történelemben*. Budapest: Gondolat.

Pevsner Nikolaus. 1974. *Az európai építészet története*. Budapest: Corvina.

Rahm Philippe. 2025. *Az építészet természettörténete*. Fordította Benkő Melinda. Budapest: Archimago.

Sisa József, és Wiebenson Dora, szerk. 1998. *Magyarország Építészetének története*. Budapest: Vince Kiadó.

Szentkirályi Zoltán, és Détchy Mihály. 2013. *Az építészet rövid története*. Budapest: Terc.

Watkin, David. 2015. *A History of Western Architecture*. 6. kiadás. London: Laurence King.

Wittkower, Rudolf. 1986. *A humanizmus korának építészeti elvei*. Budapest: Gondolat.

Egyéb információk:

Máshol/korábban szerzett tudás elismerése/ validációs elv:

- *nem adható felmentés a kurzuson való részvétel és teljesítés alól,*
- *felmentés adható egyes kompetenciák megszerzése, feladatok teljesítése alól,*
- *más, tevékenységgel egyes feladatok kiválthatók,*
- *teljes felmentés adható.*

Tanórán kívüli konzultációs időpontok és helyszín:

E-mail-es vagy személyes egyeztetés alapján.